

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΩΝ

Αθήνα, 9-1-2013

Α.Π. 536

Προς: **Υφυπουργό ΠΕΚΑ κ. Α. Παπαγεωργίου**

Κοιν: **ΓΓ ΥΠΕΚΑ κ. Κ. Μαθιουδάκη**

Πρόεδρο ΡΑΕ κ. Ν. Βασιλάκο

Θέμα: **Προτάσεις ΡΑΕ για τις ΑΠΕ στο πλαίσιο της αναδιοργάνωσης της εγχώριας αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας**

Αξιότιμε κ. Υπουργέ

Όπως γνωρίζετε, μετά από διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης, η ΡΑΕ παρουσίασε τις τελικές της προτάσεις για την αναδιοργάνωση της εγχώριας αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Με έκπληξη διαβάσαμε και σειρά προτάσεων για τις ΑΠΕ που ανατρέπουν πλήρως το σημερινό καθεστώς υποστήριξης των καθαρών πηγών ενέργειας στη χώρα μας. Έκπληξη, γιατί **το σύνολο σχεδόν των προτάσεων αυτών δεν τέθηκε ποτέ προς δημόσια διαβούλευση**, αλλά και γιατί προτείνονται ρυθμίσεις που δεν έχουν αποδώσει σε άλλες χώρες και η τυχόν εφαρμογή τους θα δυναμιτίσει την πορεία ανάπτυξης των ΑΠΕ στη χώρα μας.

Με λύπη διαπιστώνουμε **έλλειμμα δημοκρατικών πρακτικών** σε ότι αφορά στο δημόσιο διάλογο για τις ΑΠΕ. Επί σειρά ετών και ανεξάρτητα αν μας ικανοποιούσαν οι τελικές αποφάσεις ή όχι, οι φορείς των ΑΠΕ είχαμε την ευκαιρία να διατυπώσουμε τις απόψεις μας στο πλαίσιο ενός διαλόγου με την Πολιτεία. Τους τελευταίους μήνες, γινόμαστε αποδέκτες ειλημμένων αποφάσεων που αφορούν το μέλλον του κλάδου μας, χωρίς να δίνεται καν η δυνατότητα ουσιαστικής διαβούλευσης επί των νομοθετούμενων ρυθμίσεων. Αυτό πρέπει να αλλάξει αν θέλουμε να διασφαλίσουμε ένα βιώσιμο μέλλον για τις καθарές τεχνολογίες και μια αгаστή συνεργασία της Πολιτείας με την αγορά. **Το πρώτο αίτημά μας συνεπώς είναι να αποφύγετε να λάβετε οποιαδήποτε απόφαση αφορά το μέλλον του κλάδου μας χωρίς ουσιαστική συζήτηση με τους φορείς της αγοράς που δραστηριοποιούνται στο χώρο.**

Επί της ουσίας των προτάσεων της ΡΑΕ τώρα, έχουμε να κάνουμε κατ' αρχήν τις εξής γενικές παρατηρήσεις.

1. Μηχανισμός υποστήριξης ΑΠΕ

Ναι, χρειάζονται βελτιώσεις και αλλαγές στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο, ιδίως με τη μετάβαση σε ένα νέο καθεστώς λειτουργίας της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Οι αλλαγές αυτές όμως δεν πρέπει να ακυρώσουν ότι θετικό υπήρξε μέχρι σήμερα, αντικαθιστώντας το με αμφίβολης αποτελεσματικότητας μέτρα.

Η μέχρι τώρα ανάπτυξη των ΑΠΕ στην ΕΕ, αλλά και στην Ελλάδα, βασίστηκε σε δύο βασικούς πυλώνες:

- [α]. την ενίσχυση της παραγόμενης πράσινης ενέργειας (συνήθως με σταθερές εγγυημένες τιμές – feed-in-tariffs), και
- [β]. την προτεραιότητα πρόσβασης στα δίκτυα

Για να αλλάξει κανείς ένα μοντέλο που ήδη εφαρμόζεται σε 60 χώρες και έχει αποδώσει καρπούς, θα πρέπει να υπάρχουν σοβαροί λόγοι όπως, για παράδειγμα, να κρίνεται ως αναποτελεσματικό ή/και ακριβότερο για τους καταναλωτές συγκριτικά με άλλες προσεγγίσεις. **Τίποτα από τα δύο δεν ισχύει στην πράξη.** Η διεθνής εμπειρία κατέδειξε ότι η στρατηγική αυτή έχει οδηγήσει στην ελαχιστοποίηση του κόστους για τους καταναλωτές έναντι άλλων εναλλακτικών μοντέλων ανάπτυξης των ΑΠΕ. Η διεθνής εμπειρία έδειξε ακόμη ότι η ανάπτυξη των ΑΠΕ σε μεγάλη κλίμακα και ο εξορθολογισμός των μηχανισμών ενίσχυσης, οδηγούν εν τέλει μακροχρόνια σε χαμηλότερες τιμές ηλεκτρικής ενέργειας για τον καταναλωτή.

Τα παραπάνω τεκμηριώνονται από όλες σχεδόν τις μελέτες μέχρι σήμερα, συμπεριλαμβανομένης αυτής που εκπόνησε για λογαριασμό του Συνδέσμου μας το ΑΠΘ: η προσθήκη 3 GWp νέων φωτοβολταϊκών το διάστημα 2015-2020, που η προβλεπόμενη από την υφιστάμενη νομοθεσία ταρίφα για αυτά θα είναι μόλις 1,3*ΟΤΣ, μπορεί να γίνει χωρίς κόστος για τον καταναλωτή, αφού το απαιτούμενο νέο ΕΤΜΕΑΡ θα ισοσκελίζεται πλήρως από τη συγκράτηση της χονδρικής τιμής της ηλεκτρικής ενέργειας. Συνεπώς δεν κατανοούμε με βάση ποια στοιχεία και επιχειρηματολογία αμφισβητούν ορισμένοι την αποτελεσματικότητα του μηχανισμού εγγυημένων τιμών και ζητούν την αντικατάστασή του από ένα μοντέλο που αξιοποιεί το μηχανισμό υποχρεωτικής ποσόστωσης ΑΠΕ (quotas), σε συνδυασμό με εμπορεύσιμα πράσινα πιστοποιητικά (Ε.Π.Π), κάτι που αναφέρεται ως προοπτική και στην σχετική έκθεση της ΡΑΕ.

Να σημειώσουμε εδώ ότι η προσπάθεια αποκαθήλωσης του πετυχημένου μοντέλου των σταθερών εγγυημένων τιμών (feed-in-tariffs) έχει ξεκινήσει εδώ και λίγο καιρό στη Γερμανία από μια πολιτική μειοψηφία που προσπαθεί να την επιβάλλει σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, παρόλο που τα αντικειμενικά αριθμητικά δεδομένα επ' ουδενί δεν στηρίζουν μια τέτοια προοπτική. Η προσέγγιση αυτή, που υποστηρίζεται από ελάχιστους ειδήμονες στο χώρο της ενεργειακής οικονομίας, έχει δεχτεί αυστηρή κριτική όχι μόνο από φορείς της αγοράς αλλά και από δημόσιους φορείς που ασχολούνται με τις ΑΠΕ, όπως, για παράδειγμα η Γερμανική Υπηρεσία ΑΠΕ (Agentur für Erneuerbare Energien) η οποία, σε πρόσφατο κείμενό της, υποστηρίζει κατηγορηματικά και τεκμηριώνει επαρκώς πως το σύστημα των σταθερών εγγυημένων τιμών είναι σαφώς αποτελεσματικότερο και φθηνότερο για τους καταναλωτές από το μηχανισμό των υποχρεωτικών ποσοστώσεων.

Όπως έδειξε η εμπειρία των ΗΠΑ, **ο μηχανισμός υποχρεωτικής ποσόστωσης μπορεί να είναι αποδοτικός** (σε ότι αφορά την περαιτέρω διεύθυνση των ΑΠΕ), **μόνο αν συνοδεύεται από μακροχρόνια συμβόλαια για την παροχή πράσινης ενέργειας** (συνήθως με ορίζοντα 20ετίας). Η εμπειρία των ΗΠΑ έδειξε επίσης ότι, όταν η εμπορία των πράσινων πιστοποιητικών (Ε.Π.Π) αφορά σε μικρές χρονικές περιόδους, το αποτέλεσμα είναι υψηλές τιμές Ε.Π.Π που καθορίζονται εν τέλει από το ύψος των ποινών παρά από την εύρυθμη λειτουργία ενός μηχανισμού προσφοράς και ζήτησης. Στην περίπτωση των μακροχρόνιων συμβολαίων πάλι, τα Ε.Π.Π αποσύρονται πρακτικά από την αγορά και έτσι δεν υπάρχει διαφάνεια ως προς τη διαμόρφωση των τιμών.

Τα **επενδυτικά ρίσκα** που είναι συνυφασμένα με την εφαρμογή ενός μηχανισμού υποχρεωτικής ποσόστωσης αφορούν τόσο την ευμεταβλητότητα των τιμών στη χονδρεμπορική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, όσο και των αντίστοιχων τιμών των Ε.Π.Π.

Ο μηχανισμός υποχρεωτικής ποσόστωσης επιβάλλει σε μεγάλους παραγωγούς συμβατικής ενέργειας να διαφοροποιήσουν το επενδυτικό τους χαρτοφυλάκιο επενδύοντας σε ΑΠΕ. Εκτός από τα θετικά που συνεπάγεται κάτι τέτοιο, υπάρχουν και παράπλευρες συνέπειες, όπως το ότι η εφαρμογή του μηχανισμού αυτού ευνοεί εν τέλει τους μεγάλους ενεργειακούς παίκτες και οδηγεί σε συγκεντροποίηση της αγοράς. Ένας προμηθευτής ενέργειας που είναι υποχρεωμένος να παρέχει και ένα ποσοστό πράσινης ενέργειας στους καταναλωτές, θα επιλέξει συνήθως τον μεγάλο παραγωγό (συμβατικής και πράσινης ενέργειας) με τον οποίον συνεργάζεται ούτως ή άλλως, παρά ένα μικρό ανεξάρτητο παραγωγό ΑΠΕ. Η υπόθεση αυτή δεν είναι θεωρητική, όπως έδειξε και η εμπειρία της Χιλής. Η πλειοψηφία των συμβατικών παραγωγών ενέργειας στη χώρα αυτή, αποφεύγει την αγορά πράσινης ενέργειας από εταιρίες μη συνδεδεμένες με αυτούς. Επιπλέον, οι μεγάλοι παραγωγοί συμβατικής ενέργειας δεν έχουν πρόβλημα να πληρώσουν τα πρόστιμα για μη επίτευξη της υποχρεωτικής ποσόστωσης, αφού μετακυλύουν το κόστος αυτό στους καταναλωτές.

Στην Ευρώπη η εμβέλεια του μηχανισμού αυτού είναι περιορισμένη λόγω του μικρού αριθμού των εμπλεκόμενων φορέων (παραγωγών και παρόχων) και της μη εκτεταμένης εφαρμογής μακροχρόνιων συμβολαίων παροχής πράσινης ενέργειας.

Θεωρητικά ο μηχανισμός υποχρεωτικής ποσόστωσης ενθαρρύνει τη μείωση του κόστους και την ενίσχυση του ανταγωνισμού. Αυτό συμβαίνει όμως μόνο αν επιλεγεί η οριζόντια υποχρεωτική ποσόστωση χωρίς διαφοροποίηση ανά τεχνολογία. Έτσι όμως προωθείται μία μόνο τεχνολογία (η φθηνότερη και πιο ώριμη εμπορικά) και καταδικάζονται σε στασιμότητα οι υπόλοιπες.

Τέλος, θα πρέπει να αξιολογήσει κανείς την ανάγκη σε κεφάλαια που απαιτεί ο μηχανισμός αυτός. Τόσο τα μεγαλύτερα ίδια κεφάλαια που διαθέτουν οι μεγάλοι ενεργειακοί παίκτες όσο και η ευκολότερη πρόσβαση τους σε χρηματοδότηση, σε σχέση με νέους μικρούς παίκτες, ευνοεί την συγκεντροποίηση της αγοράς στα χέρια λίγων, κάτι που δεν συνάδει με τον αποκεντρωμένο και δημοκρατικό χαρακτήρα των ΑΠΕ.

Αντιθέτως, **η πολύχρονη εμπειρία από την εφαρμογή του μοντέλου των εγγυημένων σταθερών τιμών, έχει καταδείξει τα πολλαπλά πλεονεκτήματά του.**

- **Μικρότερο κόστος εφαρμογής.** Η ανάλυση από την εφαρμογή διαφόρων μηχανισμών υποστήριξης στις ευρωπαϊκές χώρες έδειξε ότι το μοντέλο των εγγυημένων σταθερών τιμών αποδείχθηκε στην πράξη πιο αποτελεσματικό από άλλα μοντέλα (π.χ. το μοντέλο των εγγυημένων διαφορικών τιμών), παρέχοντας χαμηλότερο κόστος ανά πράσινη κιλοβατώρα που ενισχύεται. Είναι επίσης το μοντέλο που παρέχει τη μεγαλύτερη ασφάλεια στους επενδυτές και ως εκ τούτου οδηγεί εμμέσως και σε χαμηλότερο κόστος χρηματοδότησης των σχετικών επενδύσεων.
- **Πιο ακριβής προσέγγιση και αποτίμηση του πραγματικού κόστους των επενδύσεων.** Αν σχεδιαστεί σωστά, ένα σύστημα εγγυημένων σταθερών τιμών μπορεί να αντανakλά καλύτερα το πραγματικό επενδυτικό κόστος και να προσαρμόζεται σ' αυτό. Κατά αυτό τον τρόπο ενθαρρύνει την ανάπτυξη περισσότερων έργων ΑΠΕ.

- **Μειωμένο ρίσκο για την αγορά.** Το μοντέλο feed-in-tariff συνοδεύεται συνήθως από δύο βασικές εγγυήσεις: [α]. ότι οι τιμές είναι εγγυημένες για ένα προκαθορισμένο και μεγάλο χρονικό διάστημα, και [β]. ότι δεν υπάρχει κίνδυνος αναδρομικής προσαρμογής των τιμών αυτών για συμβολαιοποιημένα έργα, όπως δυστυχώς συνέβη στην περίπτωση της χώρας μας. Αυτό το δεύτερο στοιχείο κρίνεται ολοένα και πιο απαραίτητο σήμερα που πολλές χώρες βιώνουν μια σοβαρή οικονομική κρίση, η οποία μεταφράζεται, μεταξύ άλλων, και σε κρίση εμπιστοσύνης της αγοράς προς εμπλεκόμενους δημόσιους φορείς.
- **Ισοστάθμιση κινδύνων λόγω της ευμεταβλητότητας των τιμών στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας.** Το πλεονέκτημα αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό σε περιόδους που το κόστος της πράσινης ενέργειας είναι μικρότερο από την τιμή στη χονδρεμπορική αγορά ενέργειας ή όταν οι ΑΠΕ υποκαθιστούν ακριβές αιχμιακές μονάδες. Κατά αυτό τον τρόπο μειώνεται το συνολικό κόστος για τους προμηθευτές και εμμέσως και για τους καταναλωτές ενέργειας.
- **Ενθάρρυνση της αποκεντρωμένης και διεσπαρμένης παραγωγής από ΑΠΕ.** Οι εγγυημένες σταθερές τιμές προστατεύουν και ενθαρρύνουν κυρίως τους μικροπαραγωγούς ενέργειας (οικιακούς και μικρούς εμπορικούς μικροπαραγωγούς). Η σταθερότητα των τιμών διευκολύνει επίσης σημαντικά τη χρηματοδότηση των μικρών και μικρομεσαίων έργων, αφού η εκχώρηση της σύμβασης πώλησης προς τις Τράπεζες αποτελεί το σημαντικότερο εχέγγυο για τη χρηματοδότησή τους. Είναι χαρακτηριστικό ότι, εν μέσω μιας πρωτοφανούς χρηματοπιστωτικής κρίσης, οι ελληνικές Τράπεζες χρηματοδοτούν ακόμη και σήμερα, μέχρι και 100% του κόστους των μικρών οικιακών φωτοβολταϊκών, ακριβώς γιατί παρέχεται μια εγγυημένη σταθερή τιμή γι' αυτά σε βάθος 25ετίας.
- **Υποστήριξη αναδυόμενων τεχνολογιών.** Ενώ σε ώριμες εμπορικά τεχνολογίες μπορεί να βρεθεί και κάποιος εναλλακτικός μηχανισμός ενίσχυσης, δεν ισχύει κάτι τέτοιο σε ανώριμες ακόμη εμπορικά και αναδυόμενες τεχνολογίες, οι οποίες χρειάζονται ένα πιο σταθερό περιβάλλον για να χρηματοδοτηθούν και να αναπτυχθούν.

Στο κείμενο της η ΡΑΕ ζητά να εξεταστεί επίσης και η **εφαρμογή διαγωνιστικών διαδικασιών** (μειοδοσίας τιμής) για την υλοποίηση νέων έργων ΑΠΕ μεγάλης κλίμακας. Η διεθνής εμπειρία της διαγωνιστικής διαδικασίας έδειξε ότι δεν αποτελεί ούτε καλύτερο ούτε φθηνότερο εργαλείο από το σύστημα των εγγυημένων σταθερών τιμών. Ειδικά για τα φωτοβολταϊκά λοιπόν, είναι προτιμότερο να οριστεί μία μικρότερη, έστω, εγγυημένη τιμή για τα μεγάλα συστήματα, παρά να παραμείνει το καθεστώς της διαγωνιστικής διαδικασίας, που ισχύει με βάση το Ν.3734/2009.

2. Χρηματοδότηση των ΑΠΕ

Η ΡΑΕ στο κείμενό της αναφέρει ακόμη πως η κάλυψη των απαραίτητων πόρων του Ειδικού Λογαριασμού ΑΠΕ θα μπορούσε να γίνεται αποκλειστικά από τους καταναλωτές μέσω του ΕΤΜΕΑΡ, αφού η έννοια της Οριακής Τιμής Συστήματος (ΟΤΣ) δεν θα έχει πιθανώς νόημα στο άμεσο μέλλον. Η πρόταση αυτή ενέχει σημαντικούς κινδύνους για το μέλλον των ΑΠΕ και δεν οδηγεί στη διαφάνεια την οποία υποτίθεται πως όλοι επιζητούμε. Ανεξάρτητα από το μοντέλο λειτουργίας της χονδρεμπορικής αγοράς (υποχρεωτικό pool, διμερή συμβόλαια, υβριδικό), μπορεί πάντοτε να υπολογιστεί το πραγματικό κόστος ηλεκτροπαραγωγής. Σχετική μελέτη του ΑΠΘ για λογαριασμό του Συνδέσμου μας

προσδιόρισε το κόστος αυτό τα 65 €/MWh περίπου για τη σημερινή στρεβλή λειτουργία της ελληνικής αγοράς και 10 €/MWh περίπου υψηλότερα το 2020, με την άρση όλων των στρεβλώσεων. Είναι αδιανόητο να μην αποτελεί το ποσόν αυτό πόρο του Ειδικού λογαριασμού ΑΠΕ, να μην αμείβονται δηλαδή οι ΑΠΕ για την ενέργεια που προσφέρουν στο σύστημα. Όπως μάλιστα έδειξε η μελέτη αυτή, η αμοιβή των φωτοβολταϊκών για την ενέργεια και την ισχύ που προσφέρουν στο σύστημα είναι απολύτως ισοδύναμη με την αποζημίωσή τους μέσω της εγγυημένης τιμής 1,3*ΟΤΣ.

Σε κάθε περίπτωση, οι καταναλωτές πρέπει να πληρώνουν για τις ΑΠΕ το πραγματικό κόστος της ηλεκτροπαραγωγής συν ενδεχομένως ένα επιπλέον ποσό για να καλύψουν τη διαφορά κόστους των ΑΠΕ με τη συμβατική ηλεκτροπαραγωγή. Όσο οι τεχνολογίες ΑΠΕ ωριμάζουν και το κόστος τους μειώνεται, τόσο θα μειώνεται και η επιπλέον επιβάρυνση των καταναλωτών για την ενίσχυσή τους. Αν κάποιοι κρίνουν πως οι ΑΠΕ δεν θα έπρεπε να απολαμβάνουν καμίας απολύτως ενίσχυσης, θα πρέπει να εξηγήσουν γιατί η ηλεκτροπαραγωγή με ρυπογόνα ορυκτά καύσιμα επιδοτείται σήμερα άμεσα με περίπου 1,5 δις € ετησίως.

Συμφωνούμε ότι ο ενεργειακός σχεδιασμός της χώρας θα πρέπει να επιτυγχάνει ένα καθαρό ενεργειακό μείγμα με το μικρότερο δυνατό κόστος για τους καταναλωτές. Στην κατεύθυνση αυτή θα πρέπει να υπάρχει ένας μηχανισμός διαρκούς διόρθωσης των ενισχύσεων προς τις ΑΠΕ ώστε οι ενισχύσεις αυτές να αντανακλούν το εκάστοτε επενδυτικό κόστος και να διασφαλίζουν τη βιωσιμότητα των σχετικών επενδύσεων. Δεν μπορεί όμως να οδηγηθούμε σε ένα μοντέλο στο οποίο θα πριμοδοτείται μόνο η ωριμότερη και φθηνότερη τεχνολογία διότι τότε καταδικάζουμε σε μαρασμό και θάνατο τις υπόλοιπες τεχνολογίες (π.χ. βιοαέριο, ηλιοθερμικά, υπεράκτια αιολικά).

Στην αγορά των ΑΠΕ υπάρχουν δύο διαφορετικές προσεγγίσεις για το πώς θα καλύπτονται οι πληρωμές των ΑΠΕ από τους καταναλωτές. Η μία προσέγγιση θέλει το επιπλέον κόστος να ενσωματώνεται στο κόστος προμήθειας της ηλεκτρικής ενέργειας και ο καταναλωτής να πληρώνει ένα συνολικό ποσό χωρίς να ξέρει τι ποσοστό του ποσού αυτού ενισχύει τις ΑΠΕ και τι τις υπόλοιπες ενεργειακές τεχνολογίες. Η δεύτερη προσέγγιση υποστηρίζει ότι, στο όνομα της διαφάνειας, ο καταναλωτής οφείλει να γνωρίζει λεπτομερώς που πάνε τα λεφτά του. Ο Σύνδεσμός μας προφανώς τάσσεται με τη δεύτερη άποψη.

3. Ενεργειακός σχεδιασμός

Ο Σύνδεσμός μας έχει τεκμηριώσει επαρκώς πως η περαιτέρω ανάπτυξη των φωτοβολταϊκών μπορεί να επιτευχθεί χωρίς ουσιαστική επιπλέον επιβάρυνση των καταναλωτών. Κι αυτό, γιατί την περίοδο από το 2015 και μετά, η αποζημίωση που θα απολαμβάνουν τα φωτοβολταϊκά θα είναι απολύτως αντίστοιχη προς τη συνεισφορά τους σε ενέργεια και ισχύ. Πρόκειται για αποζημίωση συγκρίσιμη ή και μικρότερη αυτής κάποιων συμβατικών ορυκτών καυσίμων. Επειδή παράλληλα η δυναμική της αγοράς έδειξε στην πράξη πως οι ενδεικτικοί στόχοι που τέθηκαν το 2010 για τα φωτοβολταϊκά ήταν απελπιστικά συντηρητικοί, ζητάμε να αυξηθεί ο στόχος για τα φωτοβολταϊκά στα 6 GWp ως το 2020. Η επίτευξη του στόχου αυτού θα διατηρήσει, μεταξύ άλλων, χιλιάδες θέσεις απασχόλησης που σήμερα απειλούνται άμεσα, και θα συνεισφέρει εκατοντάδες εκατομμύρια στα δημόσια ταμεία. Παράλληλα θα οδηγήσει στη μείωση εκπομπών CO₂ κατά 2,6 εκ. τόνους ετησίως.

4. Αναμόρφωση της αδειοδοτικής διαδικασίας

Στο κείμενό της η ΡΑΕ ζητά να εξεταστεί η δυνατότητα **να εκκινεί η αδειοδοτική διαδικασία με την κατοχύρωση ηλεκτρικού χώρου στο Ελληνικό Σύστημα**, το οποίο είναι σήμερα “κορεσμένο” από προσφορές σύνδεσης πλείστων έργων άγνωστης βιωσιμότητας. Ο Σύνδεσμός μας υποστήριξε σθεναρά την κατάργηση της Άδειας Παραγωγής για τα φωτοβολταϊκά έργα, ανεξαρτήτως ισχύος, κατά το επιτυχημένο παράδειγμα της Γερμανίας. Εφόσον όμως δεν υιοθετήθηκε η προσέγγιση αυτή κατά την ψήφιση του ν.3851/2010, η εφαρμογή πλέον της προσέγγισης που όψιμα υποστηρίζει η ΡΑΕ ισοδυναμεί με αναστολή στην πράξη της αδειοδότησης νέων έργων. Διότι ο Διαχειριστής του Δικτύου έχει υποεκτιμήσει τη δυνατότητα των δικτύων να απορροφήσουν ηλεκτρική ενέργεια από φωτοβολταϊκά (όπως έχει δείξει άλλη μελέτη την οποία έχει εκπονήσει για λογαριασμό του Συνδέσμου μας το ΑΠΘ), ενώ συστηματικά και προκλητικά δεν τηρεί τις τεθείσες από το νόμο προθεσμίες για παροχή όρων σύνδεσης εντός τετραμήνου από την κατάθεση της σχετικής αίτησης ή έστω την υποχρέωση για την παροχή σχετικών τεχνικών πληροφοριών. Για την παράνομη αυτή πρακτική του δεν κινείται καμία διαδικασία συμμόρφωσης ούτε από το ΥΠΕΚΑ ούτε από τη ΡΑΕ.

Κλείνοντας, **θα θέλαμε να ζητήσουμε μία συνάντηση μαζί σας** για να συζητήσουμε την πληθώρα των ανοιχτών θεμάτων που απασχολούν τον κλάδο μας.

Ο **ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΩΝ** (www.helapco.gr) είναι αστική μη κερδοσκοπική εταιρία που ιδρύθηκε το 2002 από τις σημαντικότερες εταιρίες που δραστηριοποιούνται στην **παραγωγή εξοπλισμού, την εμπορία, εγκατάσταση και συντήρηση φωτοβολταϊκών συστημάτων**. Εργάζεται για τη γοργή και ουσιαστική ανάπτυξη μιας υγιούς και βιώσιμης αγοράς φωτοβολταϊκών, τη **θέσπιση των απαραίτητων κινήτρων** και την **άρση των εμποδίων** που υπάρχουν σήμερα στην αξιοποίηση του εθνικού καυσίμου της χώρας, της ηλιακής ακτινοβολίας. Έχει συμβάλει τα μέγιστα στη θέσπιση εγγυημένων τιμών πώλησης της παραγόμενης ηλιακής ενέργειας (feed-in-tariffs), στη θέσπιση ειδικών κινήτρων για τα οικιακά φωτοβολταϊκά και στην απλοποίηση των διαδικασιών αδειοδότησης.